

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง แนวทางการพิจารณาอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
ประเภทที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

สำนักงานเขต ก ได้มีหนังสือ ที่ กท ๗๙๐๔/๔๖๘๙ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ถึง ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อขอหารือเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาอนุญาตกิจการสถานบริการ ก๊าซธรรมชาติและสถานบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่มีการบรรจุก๊าซในถังที่ติดตั้งในยานพาหนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตามหนังสือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ที่ สธ ๐๙๒๗/๙๗๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้พิจารณาเห็นว่าการประกอบกิจการสถานบริการก๊าซธรรมชาติและสถานบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่มีการบรรจุ ก๊าซเข้าถัง ที่ติดตั้งในยานพาหนะ จัดให้อยู่ในกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพลำดับที่ ๑๒ (๓) การผลิต การกลั่น การสะสม การขนส่งน้ำมันปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม นั้น

ข้อกฎหมายและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๑. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้ วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ กำหนดประเภทกิจการลำดับที่ ๑๒ กิจการที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้ก และสารเคมีต่าง ๆ ดังนี้

ลำดับที่ ๑๒ (๒) การผลิต สะสม บรรจุ หรือขนส่งก๊าซ

ลำดับที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

๒. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียมสำหรับการดำเนินกิจการตามกฎหมาย ว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ประเภทกิจการ ลำดับที่ ๑๒ กิจการที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้ก และสารเคมีต่าง ๆ ดังนี้

ลำดับที่ ๑๒ (๒) การผลิต สะสม บรรจุ หรือขนส่งก๊าซ

๑๒.๒.๑ การผลิต บรรจุ ฉบับละ ๗,๐๐๐ บาท/ปี

๑๒.๒.๒ การสะสม ขนส่ง ฉบับละ ๔,๒๐๐ บาท/ปี

ลำดับที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

๑๒.๓.๑ การผลิต กลั่น ฉบับละ ๑๕,๐๐๐ บาท/ปี

๑๒.๓.๒ การสะสม ขนส่ง

ก. จำนวนที่สะสมไม่เกิน ๑,๐๐๐ ลิตร ฉบับละ ๑,๔๐๐ บาท/ปี

ข. จำนวนที่สะสมเกิน ๑,๐๐๐ ลิตร คิดเพิ่มลิตรละ ๑๐ สตางค์ โดยให้คิด

ลิตรเป็นจำนวนเต็มปัดเศษทิ้ง แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท

ฉบับละไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท/ปี

๓. ตามหนังสือที่อ้างถึง ข้อกฎหมายประกอบการพิจารณา ข้อ ๓ วรรคสอง กล่าวว่า นอกจากนี้ หนังสือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓) หน้า ๙๗ - ๙๗ (พิมพ์ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๘) หน้า ๘๘ - ๘๘ ได้อธิบายขอบเขตและความหมายของกิจการ ลำดับที่ ๑๒ (๒) การผลิต การบรรจุ การสะสม การขนส่งก๊าซ หมายถึง สถานที่ที่ทำการผลิต สะสม บรรจุ หรือ สะสมก๊าซ ซึ่งหมายความรวมถึงออกซิเจนเหลว ไนโตรเจนเหลว หรือก๊าซในสถานะของเหลวอื่น รวมถึง การขนส่งก๊าซด้วย ส่วนกิจการลำดับที่ ๑๒ (๓) การผลิต การกลั่น การสะสม การขนส่งน้ำมันปิโตรเลียมหรือ

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๙๖๘๕ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง ผู้อำนวยการเขต ก

ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมต่าง ๆ หมายถึง สถานที่ที่ทำการผลิต กลั่น หรือเก็บสะสมน้ำมันปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมนั้น ๆ ด้วย

๔. กระทู้ถาม-ตอบ ของศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ มีผู้ใช้นามว่า Mr.K ถามว่า “ข้อ ๑๒ (๒) การผลิต การบรรจุ การสะสม การขนส่งก๊าซ คำว่าก๊าซในข้อนี้หมายถึงก๊าซชนิดใด” มีผู้ตอบคำถามในความเห็นที่ ๑ ความว่า “กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ กิจการที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้ก และสารเคมี เพราะฉะนั้นคำว่าก๊าซในที่นี้หมายความรวมถึงก๊าซที่เป็นเชื้อเพลิง เช่น ก๊าซหุงต้ม ก๊าซธรรมชาติ และรวมถึงก๊าซที่ใช้เป็นสารเคมีที่มีการบรรจุในสถานะของเหลว เช่น ออกซิเจน ไนโตรเจนเหลว”

ความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์

๑. ความเห็นในการจัดประเภทกิจการที่เกี่ยวกับก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ของหนังสือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขที่ สธ ๐๙๒๗.๐๓/๙๗๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และการตอบในกระทู้ถาม - ตอบ ของศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ความเห็นไม่ตรงกัน กล่าวคือ

๑.๑ หนังสือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขที่ สธ ๐๙๒๗.๐๓/๙๗๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ให้ความเห็นว่ากิจการสถานีบริการก๊าซธรรมชาติและสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) เป็นกิจการที่เกี่ยวกับปิโตรเลียมต่าง ๆ จึงจัดให้เป็นกิจการลำดับที่ ๑๒ (๓)

๑.๒ การตอบในกระทู้ถาม-ตอบ ของศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ให้ความเห็นว่าก๊าซในที่นี้หมายรวมถึงก๊าซที่เป็นเชื้อเพลิง เช่น ก๊าซหุงต้ม ก๊าซธรรมชาติฯ ซึ่งจัดกิจการที่เกี่ยวกับก๊าซหุงต้มหรือก๊าซปิโตรเลียมเหลว เป็นกิจการลำดับที่ ๑๒ (๒)

๒. น้ำมันเชื้อเพลิงมีสถานะ ฌ อุณหภูมิและความดันปกติเป็นของเหลว การขนถ่าย การขนส่ง การบรรจุ สามารถขนส่ง ขนถ่าย บรรจุ ได้โดยไม่ต้องบรรจุในถังที่ทนแรงดัน การถ่ายเทระหว่างภาชนะทำได้โดยไม่ต้องมีอุปกรณ์ควบคุมพิเศษ ส่วนก๊าซปิโตรเลียมเหลวและก๊าซธรรมชาติมีสถานะเป็นก๊าซ การขนถ่าย การขนส่ง การบรรจุ ต้องบรรจุในถังที่ทนความดันสูง การถ่ายเทระหว่างภาชนะต้องมีอุปกรณ์ควบคุมพิเศษ เพื่อความปลอดภัย ซึ่งแตกต่างจากน้ำมัน

ข้อพิจารณาเสนอแนะ

๑. หากจัดกิจการที่เกี่ยวกับก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นกิจการที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ก็ต้องกำหนดให้เป็นกิจการในลำดับที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามลำดับที่ ๑๒.๓.๒ การสะสม ขนส่ง รวมถึงร้านจำหน่ายก๊าซหุงต้ม (ก๊าซปิโตรเลียมเหลว) ด้วย

๒. หากจัดกิจการที่เกี่ยวกับก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นกิจการที่เกี่ยวกับก๊าซ ก็ต้องกำหนดให้เป็นกิจการลำดับที่ ๑๒ (๒) โดยพิจารณาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมกิจการสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว และสถานีบริการก๊าซธรรมชาติ เป็นประเภทการบรรจุก๊าซ ตามลำดับที่ ๑๒.๒.๑ การบรรจุ และร้านจำหน่ายก๊าซหุงต้ม (ก๊าซปิโตรเลียมเหลว) เป็นประเภทสะสมก๊าซ ลำดับที่ ๑๒.๒.๒ การสะสม

เพื่อความชัดเจนและการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งป้องกันความสับสนของทั้งผู้ปฏิบัติและประชาชน สำนักงานเขต ก จึงขอให้พิจารณาการกำหนดประเภทกิจการที่เกี่ยวกับก๊าซปิโตรเลียมเหลวให้ชัดเจน เพื่อจกได้ดำเนินการต่อไป

(๑) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ กิจการที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้ก และสารเคมี

- กิจการประเภทที่ ๑๒ (๒) การผลิต สะสม บรรจุ หรือขนส่งก๊าซ
 - กิจการประเภทที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม
- (๒) ข้อเท็จจริง**

จากคู่มือ “แนวทางการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง)” ได้ให้ขอบเขตและความหมายของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ (๒) การผลิต สะสม บรรจุ หรือขนส่งก๊าซ ไว้ว่า “สถานที่ทำการผลิต บรรจุ หรือเก็บสะสมก๊าซ ซึ่งหมายรวมถึงก๊าซหุงต้ม ออกซิเจนเหลว ไนโตรเจนเหลว หรือก๊าซในสถานะของเหลวอื่น รวมทั้งการขนส่งก๊าซด้วย” และให้ขอบเขตของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ไว้ว่า “สถานที่ทำการผลิต กลั่น หรือสะสมน้ำมันปิโตรเลียม หรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมต่าง ๆ เช่น ยางแอสฟัล्ट น้ำมันเตา เป็นต้น รวมทั้งการขนส่ง น้ำมันปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมนั้น ๆ ด้วย”

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขได้รับหนังสือหรือจากสำนักอนามัย ที่ กท ๐๗๐๔/๒๖๔๖ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สอบถามแนวทางการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการก๊าซธรรมชาติ ซึ่งศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขได้มีหนังสือตอบข้อหารือที่ สธ ๐๙๒๗.๐๓/๙๗๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรียนผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร โดยให้ความเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากนิยามในบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔, พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดขอบเขตและความหมายลักษณะการประกอบกิจการ รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากการดำเนินกิจการ จะเห็นได้ว่าการประกอบกิจการสถานบริการก๊าซธรรมชาติและสถานบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่มีการบรรจุก๊าซเข้าถังที่ติดตั้งในยานพาหนะจึงถูกจัดให้อยู่ในกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพลำดับที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

สำนักอนามัย ได้มีหนังสือตอบกลับศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ที่ กท ๐๗๐๔/๕๒๘๗ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ เพื่อหารือว่าความเห็นในข้อกฎหมายข้างต้น ทำให้ผู้ประกอบการสถานบริการก๊าซธรรมชาติและสถานบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่มีการบรรจุก๊าซเข้าถังที่ติดตั้งในยานพาหนะ ต้องเปลี่ยนประเภทกิจการจากกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ (๒) การผลิต สะสม บรรจุ หรือขนส่งก๊าซ เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่เพิ่มขึ้น จึงอาจมีลักษณะเป็นการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังในทางที่ไม่เป็นคุณ หรือไม่ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขได้เสนอเรื่องดังกล่าวเข้าพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการสาธารณสุข ครั้งที่ ๘๐-๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๗ โดยมีมติที่ประชุมดังนี้ กิจการสถานบริการก๊าซธรรมชาติและสถานบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG/NGV) ที่มีการบรรจุก๊าซเข้าถังที่ติดตั้งในยานพาหนะ จัดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ไม่ว่าสถานบริการดังกล่าวจะเป็นสถานบริการน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติเพียงอย่างเดียว หรือรวมทั้งสองอย่างในสถานบริการเดียวกัน ส่วนกิจการที่มีการจำหน่ายก๊าซธรรมชาติ LPG (ก๊าซหุงต้ม) สำหรับใช้ในครัวเรือน จัดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ (๒) การผลิต สะสม บรรจุ หรือขนส่งก๊าซ โดยถึงแม้ว่าผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายจะเป็นก๊าซธรรมชาติเช่นเดียวกัน แต่วัตถุประสงค์ในการใช้งาน ลักษณะการประกอบกิจการ และหลักเกณฑ์ในการดูแล ควบคุมการประกอบกิจการมีลักษณะที่ต่างกัน กิจการจำหน่ายก๊าซทั้ง ๒ ประเภทจึงขออนุญาตตามประเภทกิจการที่ต่างกัน ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวจะไม่ถือว่าเป็นการใช้กฎหมายที่มีผลย้อนหลังในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตอยู่เดิม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงประเภทกิจการในใบอนุญาตซึ่งสามารถกระทำได้ และจะไม่มีผลสืบเนื่องกัน หากใบอนุญาตในกิจการเดิมนั้นหมดอายุแล้ว

(๓) ความเห็นในประเด็นข้อหาข้อ

ข้อหาข้อ : สถานีบริการก๊าซธรรมชาติและสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) จัดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพลำดับที่ ๑๒ (๒) การผลิต การบรรจุ การสะสม การขนส่งก๊าซ หรือ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพลำดับที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

ความเห็น : การพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับสถานีบริการก๊าซธรรมชาติและสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว ให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการสาธารณสุขในการประชุมครั้งที่ ๘๐-๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๗ โดยมีมติดังนี้

๑. กิจการสถานีบริการก๊าซธรรมชาติและสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่มีการบรรจุก๊าซเข้าถังก๊าซที่ติดตั้งในยานพาหนะ จัดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒ (๓) การผลิต สะสม กลั่น หรือขนส่งปิโตรเลียมหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม การประกอบกิจการประเภทสถานีบริการก๊าซธรรมชาติ (LPG/NGV) ไม่ว่าจะสถานีบริการดังกล่าวจะเป็นสถานีบริการน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ (LPG/NGV) เพียงอย่างเดียว หรือสถานีบริการน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (LPG/NGV) ในสถานที่เดียวกันที่มีไว้สำหรับใช้ในยานพาหนะ ส่วนกิจการประเภทที่ ๑๒ (๒) หมายถึง การประกอบกิจการร้านจำหน่ายก๊าซ LPG (ก๊าซหุงต้ม) สำหรับใช้ในครัวเรือนและก๊าซในกลุ่มอื่น ๆ ในการควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องนำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้ด้วย และการตีความโดยอิงกับนิยามตามกฎหมายอื่นและเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๕๐ มาใช้ย้อนหลังนั้นไม่ถือว่าเป็นการใช้กฎหมายที่มีผลย้อนหลังในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตอยู่เดิม เนื่องจากการเปลี่ยนประเภทกิจการในใบอนุญาตสามารถกระทำได้ และจะไม่มีผลสืบเนื่องกันหากใบอนุญาตในกิจการเดิมนั้นได้หมดอายุแล้ว

๒. มอบฝ่ายเลขานุการทบทวนชื่อกิจการในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กิจการประเภทที่ ๑๒ (๒) และ ๑๒ (๓) ให้ชัดเจนรวมถึงกำหนดคำนิยามและขอบเขตความหมายของกิจการให้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

สำหรับประเด็นที่สำนักงานเขตสายไหมขอให้พิจารณากำหนดประเภทกิจการที่เกี่ยวข้องกับปิโตรเลียมเหลวให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งป้องกันความสับสนของทั้งผู้ปฏิบัติและประชาชนนั้น กรมอนามัยจะดำเนินการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขประกาศกระทรวงสาธารณสุขฯ ต่อไป

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหาข้อในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

